

ARADUL

REDACTIA și ADMINISTRAȚIA:

ARAD. Str. Eminescu No. 18.

Telefon: 266.

Organ al Asociației »Infrățirea«
Apare săptămânal.

Cele două fețe ale Budapestei.

Ziua de 15 Martie a fost declarată de actuala Ungarie zi națională, în care fiecare ungur să-și reamintească idealul pentru care e dator să lupte cu toate mijloacele. Capitala de pe malul Dunării a imbrăcat haină de sărbătoare, patrioții și-au rostit cu emfază discursurile sentimentale, pe care unele de radio aveau să le răspândeașă până în cele mai îndepărătate unghere ale teritoriilor temporar ocupate de inamici". Ungurii din teritoriile alipite căi mai cred în minuni au trăit iarăși câteva clipe de exaltare iridentistă. Pretutindeni s-au organizat serbări cări, deghiinate sub haina culturii, au încercat să strecoare în suflare noi nădejdi în vederea "mărețelor" momente de rescumpărare, care nu vor să se anunțe. În Arad societatea „Kölcsey" și-a luat asupra-și această sarcină de educație națională, iar versurile alegorice cări au răsunat în sala Palatului Cultural în Duminică trecută, au avut desigur darul de a răscoli sentimentele și a strâng pumnii celor ce nu vor să se implice cu situația de acum.

Dar iată că exact în același număr în care presa locală maghiară a comentat cu un lux de amănunte "formidabilul" succes moral al serbării societății „Kölcsey", ziarul „Reggel", care de un timp incoace se pare că încearcă să se lapede de mentalitatea subversivă adoptată de presa maghiară din Ardeal, ne zugrăvește în culorile cele mai negre halul în care se găsește valorosul scriitor arădan Nagy Daniel, care neîmpăcat cu situația de aci, a luat toiaugul pribegiei și a plecat spre pământul făgăduinților ungurești. În Budapesta, într-o minusculă cameră la etajul al patrulea, din ale cărei colțuri întunecate rânjește hădos cea mai neagră mizerie, publicistul arădan, a fost găsit de corespondențul ziarului Reggel spălându-și încremenit de frig singura cămașă de schimb ce-i-a mai rămas. Confesiunile acestui inadaptabil, făcute într'un moment când ungurii din ținuturile alipite savurau în fața receptorului de radio oratoria săpătă a patrioților de ocazie, sunt prea semnificative pentru a nu le releva.

"Noțiunea sufletului omesc e complet necunoscută aci în Budapesta — spunea omul amărât de decepțiile cari

il urmăresc decând a părăsit pragul țării românești. Oamenii veniți din Ardeal sunt deadreptul urgisiți, parecă ar fi canibali, parecă ar voi să le ia din mâna și bruma de pâine agonisită cu sudori de sânge. Maghiarimea din Ardeal e într'o grozavă rătăcire când poartă în suflet iluzia dragostei de frate. Aci nu se vorbește de Ardeal, această temă nu interesează, fiecare e ocupat de propria mizerie, iar răspunsul la orice e un gest al mânei din care se desprinde o resemnată nepăsare. Nu trebuie să mai spun că între ce împrejurări trăiesc eu și împreună cu mine toți acei cări urmărinti himere idioate și-au părăsit căminurile și au venit aci".

Este aceasta confesiunea unui suflet cinsit pe care vicitudinile soartei l-au făcut să lapede haina ipocrizei, pentru a desveli în totă goliciunea să, contrastul isbitor dintre sgomotul de surle al patriotilor grăs plătiți din fondurile unei propagande stupide, și adevărata atitudine a Ungariei față de frații ei veniți de pește hotare. Nagy Daniel nu este un caz izolat, el reprezintă sufletul colectiv al ungurilor ardeleni, care ademeniți de mirajul înșelător a Budapestei ipocrite, și-au lăsat casă și masă pentru a urca călături de muntele sfântului Gellér, calvarul unui pas necugetat.

Conducătorii și gazetarii unguri care trăind aci ca în sinul lui Avraam, nu înceleză învenină sufletul lipsit de experiențe al măselor poporale, cu iluzii deșarte, ar trebui să facă un examen de conștiință în fața acestor mărluirisiri sincere și să înceze cu minciuna din care se alimentează de 13 ani incoace.

Iar publicul unguresc, ori decâteori Budapesta le trimite pe aripa undelor electrice cuvinte de instigare împotriva actualei orânduirii politice, să-și reamintească măturisirea lui Nagy Daniel că dincolo de Budapesta unde lor de radio e o altă Buda pesta, cea adevărată, care urește pe ungurii ardeleni și a încercat să se adă postească sub aripa ei atât de puțin ocrotitoare.

CE E CU APA? Să înceteze scandalul cu apa. Primăria să-și țină promisiunile.

Se pare că alarmă dată de presa locală privitor la apa din Arad, care e pe cît de scumpă pe atât de proastă, nu prea impresionat pe părinți orașului. Căteva discuții și păreri abordate cu mai multă sau mai puțină competență, căteva vagi promisiuni că râu se va remedia în scurt timp, iată la ce s'a mărginit atitudinea factorilor competenți față de nemulțumirea generală pe care o altamentează această rană dureroasă a orașului nostru. Horații de-a menține necontentul la suprafață precupărilor ziarului nostru heseunica apel, rugăci pe dl. primar al orașului să răspundă, dacă nu în acest ziar măcar în presa minoritară:

1. În ce stadiu se găsește astăzi problema îmbunătățirii apel din Arad.

2. Când se vor începe lucrările pentru refacerea instalațiilor de apă,
3. Pe când poate să se poată bea din apă atât de scumpă și plată, un pahar care duse la gură să nu-i răscolească stomacul prin miroslul de cloacă pe care-l exală.

Ar fi de dorit ca lucrurile să nu se mai trăgăneze de pe o zi pe alta, fiind vorba aci de un articol de întărită necesitate. Pe lângă neumătatea mizerii pe care le înjură de pe urma săraciel generale, atât ne-ar mai trebui: o epidemie de febră tifoidală. Caci acolo vom ajunge dacă nu se vor lua grabnice măsuri pentru înălțarea cauzelor care pestilențiază actualmente apa din fântânilor orașului

„Au fost, dar s'au terminat“. Cum trag pe sfoară brutarile hotărârile Primăriei. Ce-i cu cinematografele.

Vreau să cumpăr cornuri Prețul? Două lei bucate Păi, se hotărâse de Primărie 1 leu 50 bucate? Da, sunt și cu 150, dar s'au terminat!

Răspuns stereotip, care ascunde dispăruțul brutarilor din Arad la adresa măsurilor luate de mărimi contra spălării și penurii ieftinirea traiului.

In timp de pace o „jemișcă", un „chițiu", gustos și fragil ca o proțitură, pregătit cu unt și cu lapte, costa două creiștri pe piată sau două bucate trei creiștri la brutărie. Un creiștar aur, este astăzi 33 creiștri sau 66 bani deci o frânzeluță, un corn gustos, fragil, pregătit cu unt și cu lapte, ar trebui să fie 132 lei pe piată sau două cornuri 1.98 lei la brutărie. Într-adevăr am cumpărat cornuri delicioase la gust cu lei 1.25 bucate. Însă nu la noi, ci în Brno, unde un kilogram de făină albă costa 17 lei.

La noi făină albă se vinde cu 6.50-7 lei kilogramul. La cornuri se întrebă înfează la 5 kgr făină un kilogram lapte, în preț de 6.50-7 lei. Dntr'un kilogram de făină avem aproximativ 25 cornuri. Adăugăm la materialul făină și lapte: 20% lemne, 20% mână de lucru, 20% diverse și desfacere; 40%, câștigul brutarului, ne dă costul unui corn de Lei: 70 bani (aproximativ). Prin urmare dacă un corn s'ar vinde în Arad cu 1 leu bucate, brutarul ar putea avea un câștig de 70%. Se vinde însă cu 2 lei bucate ceea ce înseamnă un câștig de 170%, pentru

brutar, fără cel 20% desfacere socotit separat în costul de 70 bani al cornului.

Socoteala este aproximativă și poate slujă ca un îndreptar Primăriei.

Cinematografele.

Și fiindcă pomeniră Primăria, autoritatea chemată să opreasca specula și să grăbească ieftinirea vieții, o întrebăm: n-are de gând să ieftinească taxele cinematografice? Păine și cinematograf își au legătura lor. Panem et circenses.

Un loc la cinematograf este 35 lei + 1 leu pentru someri = 36 lei.

Cu 36 lei poti plăti în Arad: un prânz cu trei feluri de mâncare la un restaurat clasa II, 3 litri de vin, 6 kg. pâine, 12 ziare mari etc. etc.

Ce ar fi să mai reducă personalul cinematografelor și să mai ieftinească locurile, dând pildă pentru cetățenii?

Consumator năcăjăit.

• Până la sfârșitul sesiunii, pe lângă legile și convențiile împrumutului, mai sunt de discutat și de votat, între cele mai principale, și legile următoare: 1. Legea administrativă. 2. Sindicalizarea industriei. 3. Invățământul superior. 4. Modificarea reformei agrare. 5. Legi militare. 6. Valorificarea cerealelor. 7. Legea Cumulului. 8. Gazul metan. 9. Legea avocaților. 10. Legea zahărului. 11. Credîtul agricol. 12. Planul economic.

Cărămidă, țiglă, var, ciment material lemnos, uși, ferestre, cu prețuri reduse, condituni favorabile și transportate la loc.

Nr. 1324

Când luptă cu gândul
de-a îmvinge, evită
tovărașia celor bolnavi de pessimism.

ABONAMENTE:

Pentru particulari:	Pentru autorități și instituții
150 Lei . . . . . 1 An	250 Lei . . . . . 1 An
80 . . . . . 6 Luni	140 . . . . . 6 Luni
40 . . . . . 3 Luni	70 . . . . . 3 Luni

..... In străinătate dublu.

Clădiți eftin!

material lemnos, uși, ferestre, cu prețuri reduse, condiții favorabile și transportate la loc.

TRANSLVANIA

Calea Radnel nr.

Primejdia nereușitei moratorului băncii „VICTORIA“ a alarmat cercurile oficiale.

(Dl. Ministrul Bocu, a intervenit prin scrisori directe la autorități să se semneze moratoriul)

Noi am fost primii care ne-am dat seama de primejdia, ce amenință acest județ prin esuarea moratorului cerut de banca „Victoria“ dela depoziteni, și de aceea înțelegem în permanență o coloană în ziar pentru a-za ceastă chestiune. Regretăm că stăruin-tele noastre nu au dat rezultatul dorit, că Banca fiind nevoită să ceară concordat preventiv la Tribunal, va fi expusă la o pagubă de vreo 6 milioane, iar interesele deponenților la incalculabile riscuri.

Ni se epuizase toate argumentele, ce le putem folosi pentru convingerea oamenilor cu judecata împede și cu sentimente umane și eram gata de a facea cu continuarea acestei coloane, picare plicisește ceterilor neinteresați, când s-a întâmplat un lucru nou. Dl. dir. Ministerial Sever Bocu, fiu al acestui județ, și un cunosător temeinic atât al trecutului băncii „Victoria“ precum al intereselor județului nostru, a intervenit prin scrisori personale adresate autorităților, care nu au semnat moratoriul, și la toți funcționarii publici, care nu au acordat moratoriul pentru depunerile proprii, cerându-le aducerea acestui sacrificiu. Această intervenție a avut un efect foarte bun în-

trucăt numai în ziua când scriem aceste șire au sosit declarații de acordarea moratorului în suma de peste 2 milioane Lei, și să sperăm că altele despre sume mai importante vor urma de aici încolo căci mai sunt nesemnate 50 mil. Lei!

Din circulara Dlui dir. ministerial Bocu, constatăm cu satisfacție, că sunt invocate aceleaș argumente, pe care le-am arătat și noi, ceeace dovedește, că de reali și obiectivi am fost în tot ce am scris în legătură cu moratoriul băncii „Victoria“.

Socotim că această intervenție binevenită va determina spre semnarea moratorului și pe pușinii care până acum au rămas refractari față de toate insistențele depuse pe lângă dânsii, fapt ce ne îndeannă să amânăm începerea publicării numelor deponenților care refuză acordarea moratorului. Însă mult nu vom putea aștepta și spre regretul nostru va trebui să începem publicarea numelui îndărătnicilor, care nenorocesc prin încăpăținarea lor acest județ.

Repetăm rugămintea: semnează moratoriul, cerut de banca „Victoria“, în interesul obștesc și al vostru propriu.

In slujba altiei religii

Pădurea...

Inainte cu multe zeci de mii de ani, munții noștri își înălțau dintr-un pus de pietre arse, pînă la stâncăsoase prăpăstii înfloătoare și mii de colo-ură ascuțite. Nici un firicel de tarbă, nici un izvor și nici o vîță pe pămînt și în aer, nu preamărea numele creatorului.

Și s'a porât viața, așa încep de tot, ritmul caracteristic vecinieci. La căldură dilatăndu-se, iar la răceală contractându-se, suprafața stâncii, a început să plesnească, fără înțîndu-se. În măruntete brăzături a pătruns stropul de apă, sfredelind tot mai adânc, iar praful de piatră a fost dus de vînturi și cărat de ploaie suprafete mai puțin locuite. Aici au prins rădăcini mușchi și apoi leburile, care putredin, de an, de an, au îngroșat stratul de humă, pregătiind solul pentru rădăcini arbustelor și a copacilor pădurii. În acest hîp, căldura, înghețul, apa și vînturile, au rotunjit pîscurile munilor, au brăzdat vîlzi largi, au creat lunci și sesuri, îmbărcându-le în verdeață la adăpostul căroră trăim cu toții, oameni și animale.

Numai dupăce pădurile au pus stăpânire asupra munților, să stătonesc solul fertil și clima fericită a ţării noastre, căci:

- Massivele păduroase, provocând condensarea norilor, aduc ploaie fără fururi și la timp. Răcoarea pădurilor potrăsi arșita soarelui și înviorăză noptile cu rouă. Răglează deci, distribuția precipitațiunilor atmosferice, fîndu-ne de secetă.
- Apa din ploaie și zapezi pătrunde cu ușurință în stratul de frunze moarte și în humusul ce formează solul pădurii. Prin golurile rămase în urma rădăcinilor putrezite, ea se furgează în adâncime, de unde îsbucnește la suprafață în formă de izvoare. După despăduriri intinse, slăbesc izvoarele, și seacă de tot, reînvînd numai

Tr. Mager

In atențunea Publicului Consumator! În timp de criză crută banul, economizat enorm, cumpărând produsele Aromat, cele mai selecte din România, unică casă română în Arad, în alimente producem: luntă la „Teschén“, Brânză la „Liptau“ Cașcavăluri și brânzeturii naționale, și Elvețiene, Franceze, Italiane, Austriace, Cehă și Ungare, cu 30% mai ieftin ca oră unde în Arad. Încercă și să convingești.

Cumpără: Lunte prima, lunturi de gătit Casă de oaie în orice cantitate. „Aromat“ Fabrică și Magazin special de Brânzeturii și alimente. Centrală: Calea Banatului 3, Filială: Str. Alexandri 5. 2-10

Conferința profesorului dela Universitatea din Berlin Werner Sombart

„Intrucât s-au realizat profețiile economistului C. Marx“.

Sâmbătă în 14 crt a vorbit în sala de sedințe a Primăriei orașului nostru, în fața unui numeros public, economistul cu renume mondial: Werner Sombart, înțîlând chestiunea arătată mai sus

Domnia Sa a fost invitat în acest scop de către Cameră de Comerț și Industrie din Arad, care i-a și indicat subiectul conferinței pe care a luat-o.

Dacă trebuie să sim mulțumitorii Camerei de Comerț și Industrie din Arad pentru această laudabilă inițiativă, suntem datori să recunoaștem că a fost foarte fericit inspirață și alunci când l-a solicitat pe savantul german să trăzeze o chestiune pe care acesta a studiat-o în una din cele mai însemnante opere ale sale cât și pentru că a ales asemenea chestiuni economice și sociale care absorb în special astăzi aproape întreaga atenție a oamenilor de știință și de stat și se impun prin caracterul lor de actualitate acută oricărui om deprins sau dispus să observe cu atenție marile prefaceri economice și sociale ce se petrec sub ochii noștri.

Conferențiarul a început prin a ne familiariza puțin cu opera lui Carl Marx pe care a împărțit-o în trei părți:

Filosofia generală a istoriei. Doctrina Generală a Istoriei. și Aplicarea acestora la epoca istorică contemporană.

Ocupându-se cu filosofia generală a istoriei Carl Marx constată că evoluția societății este determinată de realitățile economice și în special de organizarea producției și a formelor dreptului de proprietate în strânsă legătură cu aceasta din urmă. Ca să înțelegem divizarea societății în stăpâni și stăpâniști, în liberi și sclavi, ca să ne dăm seamă de contrastul ce există între diversele clase sociale precum și luptele pentru puterea politică, trebuie — zice Carl Marx — să înțelegem modul de producție a vieții materiale, condiționată în ultimă analiză în regulă proces de viață spirituală și politică.

Este ceea ce numim noi „materialismul istoric“, adevărată cercare de a interpreta fenomenele istorice numai prin prisma realităților economice, ele fiind singurele elemente determinante ale acestora.

Viața economică fiind în continuă prefacere — din motive imanente ei —

se schimbă împreună cu ea și formele societății omenești.

Pentru Marx puterile motrice desfășurate prin schimbările economice sunt: luptele de clasă: Liberi și sclavi, Patricieni și Plebei, stăpâni feudali și iobagi, Patron și califică, iar în timpul nostru modern, Capitalist și Muncitor.

Conferențiarul demonstrează cu exemple multiple că această teorie să dovedească eronată, și că a reduce întreagă dezvoltare a omenirii la o singură cauză — modul de producție — înseamnă a violență istorică.

Ceia ce însă constituie meritul de neîngăduit a lui Carl Marx este, că el a pălărit mai adânc ca oricare altul legile care slăbânește viața economică modernă și că el a formulat principiul că pentru a pune deslușii viitorul trebuie cunoscute legile de dezvoltare a vieții economice actuale care fatal vor duce la o anumită organizare nouă a societății.

Carl Marx nu ridică „postulate“, nici — în numele unui ideal — o altă ordine socială. El demonstrează că din actuala ordine economică va rezulta fatal o altă organizare socială.

Carl Marx studiind caracterul capitalist al modului nostru de producție și a urmărilor provocate de el ajunge la următoarele teorii:

I. Teoria săracirii tot mai accentuate a claselor muncitoare (Verelendungstheorie)

II. Teoria crizelor (de regulă de supraproducție) tot mai numeroase provocate de modul de producție capitalist.

III. Teoria concentrării capitalurilor, prin absorbirea celor mici de către capitalurile mari.

Toate aceste urmări ale modului actual de producție vor duce fatal la o nouă organizare economică care va fi cea socialistă sau comunistă cum o numește Marx, adevărată atunci când mijloacele de producție nu vor aparține capitalistului ci societății întregi.

Ordinea socială viitoare se naște și se dezvoltă chiar în sănul ordinelor actuale, și ea se va instala în locul ordinelor prezente cu necesitate inexorabilă.

Conferențiarul însă dovedește cu date statistice culese din ţările mai industriale că toate aceste teorii s-au dovedit false.

Va urma în următoarele

Stefan Deleanu.

Aduc la cunoștința Onor. Public, că în Arad, str. Bran-covici No. 2-4, mi-am deschis

SAULONUL DE GHETE

unde pregătesc, după măsură, ghete de cea mai bună calitate, pentru doamne, domeni și copii, precum și ghete ortopedice.

Praxă căștigătoare în streinătate, la Timisoara în fabrica Fill-Star, Asociația lucrătorilor de piele din A ad. I Münz, dovedește că sunt apti pentru a confecționa cele mai frumoase lucrări pe lângă cele mai convenabile prețuri

GRUMMEL FRANCISC

Salonul „Elit“ specializat în ghete.

Nr. 172 t—2

A U S O S I T cee mai noi STOFE ◆
veritabile engleze „GAGNIERE“
pentru pardesie și haine bărbătești.
Convingeți-vă, fără obligația de a cumpăra

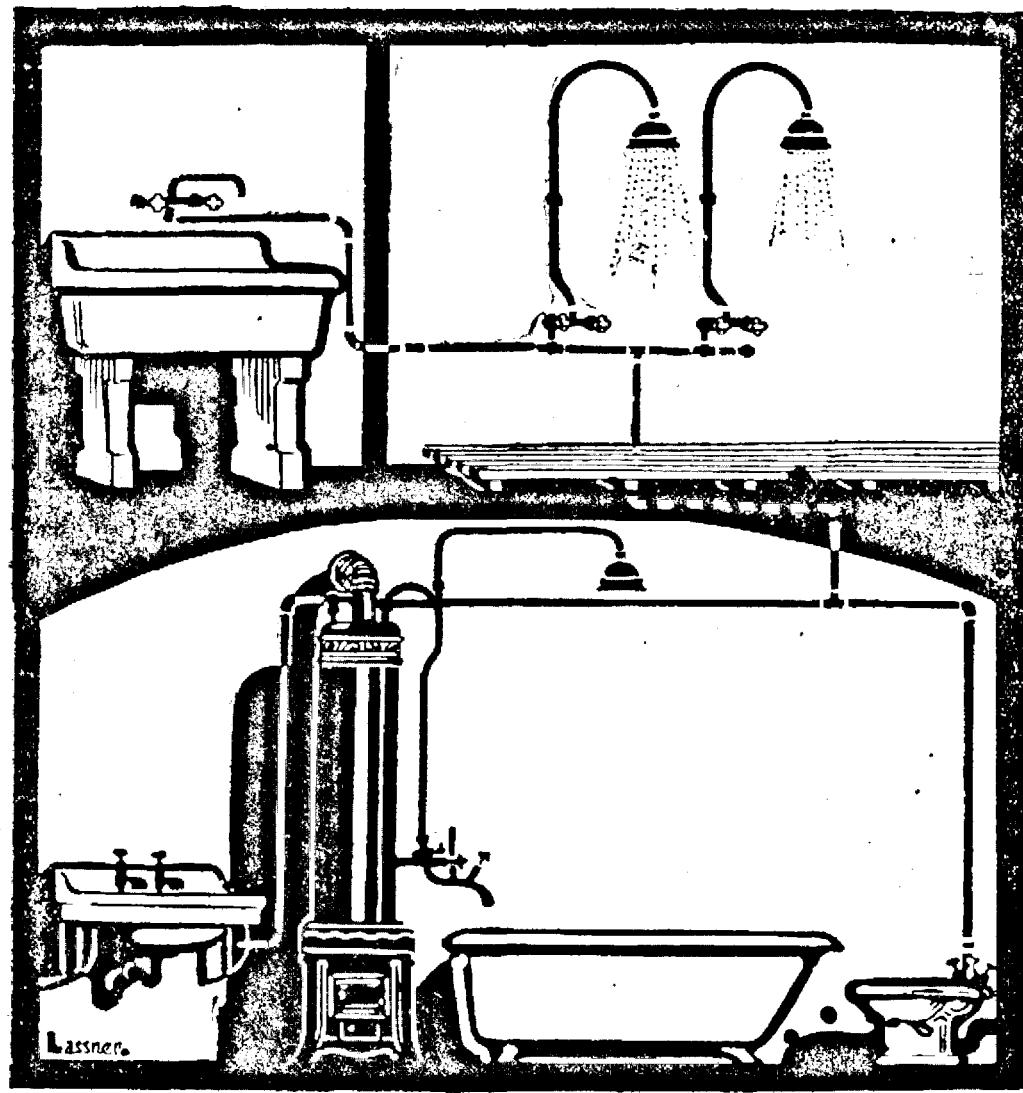
I. SCHUTZ
Magazin de postăvarie, vis-à-vis de

Cafe-neaua orașenească.

No. 146—1-2

Cea mai senzatională noutate!

„Caldrapid Gabor“ patentă românească №. 18996/1930. În 20 minute cu 3 Rgr. lemn, apă de 80° R. direct în vană, spălător, bucătărie, etc.

Vechile cupoare de încălzit apa se pot ușor transforma după acest sistem.

Deosebit de aplicabilă la instituțiile publice, la medici, la spitale, etc.

**Lămuriri mai complete și comenzi la DIMITRIE GABOR ARAD, Strada Horia 3.
Feriți-vă de imitatori.**

Fotografi artistice STOJKOVITS & BÉKÉS Prețuri reduse
puteți obține la FOTOGRAF 6 cărți postale
BĂRĂD numai 160 lei

Prețuri de grâu!   **Prețuri noui!**
La MUZSAY
în fața teatrului.
Paltoane   **Pardesie**   **Trench coaturi**
Fiecare bucătă e producție proprie! — Nu e lucru de fabrică!
Înainte de a face ori ce fel de cumpărătură vizitați-ne 6 luni credit cu cărticica de cumpărare „Mercur“.
Nr. 168, 1-5

Cum să faceti economii!

Față de criza financiară, astăzi nu se poate trăi decât făcând economii, căci omul nu se îmbogățește prin banii care-i vin, ci prin banii pe care nu-i aruncă în vânt. — Aveți nevoie de atâtea lucruri foarte speciale pentru casă și masă. Veți putea învinge greutățile tim-pului numai dacă dobândiți valoarea banilor în obiectele ce cupărăți. — Dacă puteți obține chiar supra valoarea banilor dacă cumpărați dela magazinele Szabo Albert, Bul. Reg. Maria 20.

procentului prețului de s
al aceiași parte procentuală
țului ce a oferit (art. 25 X
Sri Lanka, la 10 Decembrie.

Penescu m. p. jud.

Soldan m.

pentru conformitate
Gh. Costin

Ch. Costin

Nr. 167 1-1

FABRICA DE APE GAZOASE UNITE SOCIETATE PE ACTIUNI ARAD.

Convocare.

Se convoacă adunarea generală ordinată pentru ziua de Duminică 29 Martie 1931 ora 3 p. m. în localul societății Arad Str. Consistorului 14.

ORDINEA DE ZI:

1. Darea de seamă și bilanțul încheiat pe 31 Decembrie 1930
  2. Descărcarea consiliului de administrație de gestiunea sa pentru anul 1930.
  3. Eventuale propuneri.

Consiliul de administrație.

Nr. 166. 1--1.

ACTIV	BILANT PER 31 DECEMVRIE 1930			PASSIV
Cassa in numerar	.	.	87140	50
Sticle	.	.	5900621	—
Mașini	.	.	1427098	—
Inventar	.	.	167925	—
Materiale	.	.	346323	50
Debitori	.	.	748069	50
Pierderi sold	.	.	100459	75
		8777637	25	
				8777637 25

Arad, la 31 Decembrie 1930
CONSILIUL DE ADMINISTRATIE

MEMBRII DE ADMINISTRAT
or executiv Director administrator D
f Révész *Emeric Deutsch* *Ernes*
lit și pierdere de față le-am examinat și confruntându-
lă.
Arad, la 10 Martie 1931
C O N S I L I U L D E C E N S O R I

Pentru contabilitatea
Ioan Gantner contabil autorizat.

Director

Alexandru Szilagyi
registrul principal și registrele auxiliare

卷之三

Săptămână eftină a vaselor de bucătărie.

Inainte 16	<i>Ceașcă de cafea,</i> din porțelan cu decoruri splendide	Acum Lei 10
Inainte 10	<i>Ceașcă pentru copii,</i> din porțelan, cu cele mai frumoase modele	Acum Lei 6
Inainte 110	<i>Serviciu ptr. prăjitură,</i> din porțelan colorat, 1 tavă și 6 farfurioare	Acum Lei 75
Inainte 50	<i>Cană ptr. apă de 1 litru,</i> din faianță colorată cu decoruri frumoase	Acum Lei 30
Inainte 60	<i>Cană ptr. apă de 1½ litru,</i> din faianță colorată cu decoruri frumoase	Acum Lei 35
Inainte 6	<i>Lingură sau furculiță,</i> în excepționale din otel Martin	Acum Lei 4
Inainte 30	<i>Ceașcă de ceai sau cafea,</i> din porțelan colorat, împreună cu farfurioare	Acum Lei 18
Inainte 12	<i>Ceașcă de cafea,</i> mare și frumoasă, din faianță colorată	Acum Lei 8

Inainte 60	<i>Sărăriță pentru părete,</i> cu capac, cu decoruri colorate	Acum Lei 39
Inainte 50	<i>Cadouri de Paști:</i> fructiere, vase, bonboniere, cotiș pentru ceai, ghiveci și palmieri vas pentru unt	Acum Lei 25
Inainte 12	<i>Farfurii</i> adânci (pentru supă) sau înținse calit. I, foarte durabile, din faianță albă	Acum Lei 9
Inainte 33	<i>Cutie</i> pentru aromate cu capac mare, din faianță cu diferite sertare, în modele de fabrică	Acum Lei 22
Inainte 50	<i>Serviciu de supă</i> ptr. 6 persoane din faianță de prima calitate	Acum Lei 33
Inainte 8	<i>Farfurioare pentru cesti,</i> din porțelan alb	mare Lei 5 mică Lei 3
Inainte 45	<i>Serviciu de prăjitură,</i> ptr. 6 persoane, din faianță de I calitate	Acum Lei 23
Inainte 20	<i>Tavă de aluminium,</i> 26 cm., scutită de rugină, foarte durabilă	Acum Lei 14

Acțiunea de eftinire a firmei Adalbert Szabó, se întinde mereu.

Azi deja, puteți cumpăra vase de bucătărie, cu cele mai eftine prețuri, la 3 firme:

CRISTAL,
magazin de sticlărie
și porcelan,
A R A D,
str. Mețianu Nr. 4.

Adalbert Szabó
magazin de sticlărie și porcelan
ARAD, Bulevardul Regina Maria Nr. 20.

VICTOR MÜLLER
prăvălie de sticlărie
și porcelanuri.
A R A D,
Bul. Reg Ferdinand 63-65

Banca Federală "ZORILE" Societate de credit și economii în Arad.

CONVOCARE

In conformitate cu dispozițiunile Art. 35 din statutele federale și a hotărârii Consiliului de adm. din ședința dela 28 Februarie a. c. se aduce la cunoștința băncilor și a cooperativelor inscrise ca societare, că:

a VII-a adunare gener. ordin. a băncii federale „Zorile“ din Arad.

convocată pentru ziua de Joi 16 April 1931 ora 10 a. m. în sala de ședințe a Consiliului parochial ort. român din Arad Strada Ioan Mețianu No. 16., iar întrucât n-ar fi înălțat 1/3 din numărul unităților asociate, în ziua următoare, adică Vineri în 16 Apr., se va ține necondiționat la aceeași oră și în același loc cu ori care ar fi numărul lor reprezentate.

Fiecare unitate societară, să și țină de datorință, așa trimite delegatul desemnat în scopul acesta de către adunarea generală ori de consiliul de administrație, care va să prezinte procesul verbal despore delegarea sa, semnat de biroul adunării generale ori de către membrii consiliului de administrație.

Dacă din oricare motiv unitatea nu s-ar putea reprezenta prin delegatul său, în virtutea Art. 45 din statut, poate da mandat unei alte cooperative asociate, ca să o zinte în adun. generală prin delegatul acesta.

BILANT încheiat la 31 Decembrie 1930 PASIV

Capital social subscr.	545.695 -	Depunerii spre fructif.	1.570.000
Efect & Edecuri	72.477	Depunerii	292.529
Reportate	1.250	Deponenții Reg. & Imprim.	17.875
Sumă Ajut. Sinistr.	20.000	Dep. Societ. Aj. Sinistr.	20.000
Datorate Impr. Sem.	26.542	Fond Ajutoare	2.100
Mănci Datorate	32.954	Contrib. Uniunea Control	10.000
C. C. Dob. Ef. Plată Rep.	387.192	Fond Creanje Dubioase	28.300
cte prim. Semințe	404.000	B. C. C. Ct. Crt. Simplu	230.042
rumururi	18.814.500	B. C. C. Ffecte de plată	17.050.500
Reg. & Imprim. B. C. C.	12.695.19	Fond Dob. Datorate	32.954
Efect & Imprimante	42.467.15	Local	382.400
Lot. Lig. Cult.	240	Dobânsi Reportate	418.021
C. C. Capital	110.000	Dive și Creditori	223.402
Ioteca	2.049	Fond Dob. Dat. Impr. Semințe	26.542
cajari	450.780	Mobilier	62.200
Total activ	20.922.841.34	Impozite de plată	3.198
Conturi de ordine:		Fond Impozite	28.300
Ef. de Prim. Neg.	17.050.500	Dob. Reportate Impr. Semințe	6.012
Ef. de prim. Garan.	60.000	Fond de Rezervă	171.800
de Prim. în Garan.	3.545.000	Fond Cultural	64.000
Total general Lei	41.578.341.34	Fond Prevedere	96.500

DEBIT PROFIT & PERDERE la 31 Decembrie 1930. CREDIT

Cheltuieli Generale	65.198.33	Dobânsi & Comisioane	45.870 -
Cheltuieli Contr. Uniune	10.000 -	Dobânsi & Beneficii	2.533.566 -
Chirii	15.000 -	Comision Reg. & Imprime	1.703
Salarii	248.000 -	Registre & Imprim. B. C. C.	893.22
Impozite	84.776 -	Registre & Imprim. Federală	11.026.45
Dob. Depunerii Fructif.	41.371 -		
Dob. Efecte de plată B. C. C.	271.236 -		
Ct. Crt. Simplu C. B. P.	1.619.341 -		
Dobânsi la Fonduri	98.254 -		
Cheltuieli de Scont	1.045 -		
Diurne & Transporte	70.723 -		
Amortisment Mobilier	7.248 -		
Total chelt.	2.532.129.33		
Profit net 1930 Lei	60.766.34		
Total gen. Lcl.	2.592.958.67		
Total gen. Lei	2.592.958.67		

Președinte,
Dimitrie Boariu

Director,
Josif Moldovan

Contabil,
Florea J. Anghel

MEMBRII CONSILIULUI

Pr. Petru Russu

Ioan Jancin

Nicolae Micloiu

Atanasiu Baicu

Alexandru Tieran

Cosma Dimitrievici

EASORNICE, obiecte de AUR și ARGINT puteți procura
cu cele mai eftine prețuri și cu cărticica „CONSUM“ la

CSÁKY ceasornicar și bijutier, Arad peste drum de
biserica LUTHERANĂ

Ford Chevrolet **Motordelta, Sigismund Kelly, Arad, Str. Alecsand**
pieșe de schimb — cauciucuri — uleiuri, cu cele mai știne prețuri. **repr. Bonolit Nelson**
Nr. 162 1-4 **pistoane, segmenti, bolțuri**

Reviste apărute.**No. 3 al revistei pedagogice
„Școala Vremii”.**

apărut de curând, ne-a înfărit și mai mult în convingerea că cei grupați în jurul acestei reviste își dău pe deplin seama de sarcina pe care și-au luat-o asupra lor, de a fi îndrumători dăscălii noastre spre preocupări mai apropiate de chemarea educativă pe care o îndeplinește. Materialul variat și forma îngrijită sunt țelurile urmărite de redactori, ferindu-se de articolele de umplutură care nu spun nimic. Articolul de fond al lui Cădariu: *„Poruncă vremii, este un cald apel către cei chemați să răspândească lumina la săte, pentru a-ji înțelege avea această chemare sublimă pe care nu o poate îndeplini oricine, căci dela un adevărat dascăl se cere să fie o personalitate, în care să fie întrupat zelul de muncă, cinstea și priceperea”*. Dl Mariș, începe să-și publice rezultatul anchetei sale, privitoare la interesul copiilor, întreprinsă în anul școlar 1928/29 asupra copiilor de școală din județul Arad, care promite a aduce contribuții prețioase la pedagogia românească, iar dl Teodor Vicol își dă seama despre experimentările făcute de săs la școala de aplicatie a școalăi normale din Arad, privitor la jocurile decrolyene. Se continuă apoi eseuul lui Alex. Lascarov-Moldovanu despre cultură și credință, prin care „Școala vremii” își afiră pe lângă caracterul său de revistă de specialitate, și pe acela de cultură generală. Restul revistei e destinat cărților și revistelor noi apărute, informațiunilor din viața dăscălească și comunicărilor oficiale. Am lăsat din adins la urmă articolul „Cum nu trebuie să se scrie”, în care se face un aspru rechizitoriu celor care nu vor să se debaraseze de limba păsărească în scrisul lor...

Se pare că de un timp încocace, mai ales în sănul dăscălesc, s'a încubat mentalitatea, că în locul stilului simplu și pe înțelesul tuturor, articolele scrise pentru cei mulți, să fie îmbrăcate în haina pestriță a cuvintelor culese cu adinsul din cine și ce dicționar și așezate lângă olală într-o barbară ne-

Băncile Unite Bănățene S. P. Bănățene S. P.**Convocare**

Băncile Unite Bănățene S. P. A. își va ține a

XLIII-a adunare ordinată

la data de 21 Martie 1931 a. m. la ora douăsprezece în sala de ședință a institutului central din Timișoara, 1. Piața Uni-

rei No. 9, la care cu onoare invitată pe onorați actionari

DIRECȚIUNEA

Onorați actionari, cari doresc să participe la adunarea ordinată, sunt rugați ca până la data de 18 Martie a. c să-și depună actua-

cest scop la: Centrala din Timișoara, la succursale din Arad-nou, Bezenovă-nouă, Biled, Boziaș, Câraniș, Cenad, Comloș,

Iosif-Mare, Elek, Engelsbrunn, Giogovaș, Gottlob, Guttenbrunn, Iănsău, Iecica-Mare, Jimbolia, Lenauheim, Lipova, Lugoj, Neudorf, Orlăș-

Panatul-nou, Pâncota, Periam, Sfâr-Ana, Sânmartin, Sânnicolau-Mare, Schöndorf, Semlac, Șiria, Teremia-Mare, Timișoara-Fabrica, Timișoara-Iosefin-

natic, Variaș, Vinga și Zedorlac.

ACTIV**CONTUL-BILANT încheiat la 31 Decembrie 1930.**

Cassa și valute	— — — — —	23.891.833	Capital social	— — — — —	130.000
Depunerile la alte bănci	— — — — —	5.619.967	Fond de rezervă	— — — — —	51.097.229
Cambii	— — — — —	521.061.032	Fond de dubioase	— — — — —	10.000.000
Imprumuturi ipotecare	— — — — —	4.190.098	Fonduri difuzite culturale	— — — — —	151.000
Debitori	— — — — —	274.117.37	Fond de pensiuni	— — — — —	4.115.414
Efecte și cointeresări	— — — — —	799.368.527	Obligațiuni în circulație	— — — — —	x) 65.362
Imobile	— — — — —	27.956.699	Premiu al obligației cu premiu	— — — — —	1.999
Intreprinderi proprii	— — — — —	19.769.941	Imprumuturi cedate	— — — — —	1.549
Fonduri pt. garantarea scrisorilor fone.	— — — — —	39.380.810	Depunerile spre fructif. pe libel și în ct.-ct.	— — — — —	593.274
Pozitii transitoare	— — — — —	260.000	Creditori	— — — — —	93.687
Garanții	— — — — —	1.530.821	Cambii reescamptate	— — — — —	69.856
		14.892.568	Cupoane nepătite	— — — — —	1.378
		1.002.673.186	Dobânzi și pozitii transitoare	— — — — —	13.143
			Garanții	— — — — —	14.892
			Venit din anul 1930	— — — — —	27.696.325
			Dotația fondului de dubioase	— — — — —	10.000.000
			x) Cu dotația anului Lei 60.662.643.	— — — — —	17.896

Adă-Timișoara, la 11 Martie 1931.

Alexandru Bânsi m. p.
dir. ex. al centralei Arad.

Carol Novotny m. p.
dir. ex. al centralei Timișoara

Ioan Gantner m. p. prim-contabil
proc. al contralei Arad, cont. aut.

Oscar Ludwig m. p. prim-contabil
procurist al centralei Timișoare

Directiunea:

Dr. Eschker m. p. președinte, Dr. Reitter m. p. v.-președinte, Dr. Buschmann m. p., Dr. Kräuter m. p., Miles m. p., Schill m. p. pres., Dr. Andrei Baumwinkler m. p., Buttinger m. p., Dr. Krepel m. p., Nattland m. p., Dr. Spahn m. p., Weissenburger m. p., dir. gen. Angelé m. p., Bender m. p., Darányi Lidolf m. p., Réthy m. p., Winkler m. p., Adelmann m. p. pres., Dr. Antipa m. p., Blaskovics m. p., Gantner m. p., Mandl m. p., Scherer m. p.

Comparând bilanțul de față cu registrele principale și secundare l-am găsit în ordine.

Adă-Timișoara, 12 Martie 1931.

Comitetul de supraveghiere:

Dr. Engels m. p. președinte, Timișoara. Krämer m. p., Reinhart m. p. președinte, Arad. Mohiló m. p., Ref. m. p., Szántó m. p. Dr. Ferenc Koszka m. p., Váradi m. p.

poală. Un semidoc vă putea, să rămână stupefat în față acestei beții de cuvinte, pe care o admiră fără n-o înțelege, dar un om cu judecata normală nu poate decât să reproabe această sfătușeală pseudo științifică, devenită astăzi la modă. Am încălțat dacă cei sătmăreni de vânătoarea după cuvinte sunătoare, ceterind articolul de mai sus al revistei „Școala Vremii”, care și-a creat un crez din combaterea acestor ecrescențe ale scrisului românesc, ar face mea culpa, reînforcându-se modești la vechea mentalitate că un stil este cu atât mai frumos, pe căt e mai simplu, mai neprefețios și înțeles de mai mulți.

S'a început vânzarea mărfurilor scăpate de fo
în magazinul de umbrele TRANSILVANIA Bul. Regina Ma

No. 156 1-3

PARDESILE și HAINELLE de PRIMĂVARĂ
N. 148 2-10 le vopsește și curățește

str. Brătianu No. II KNAPP str. Episcopul Radu
Intreprindere cu cele mai moderne instalații de gaz și electricitate

IULIU CSÁKY și-a mutat atelierul de gravor, pregătit și medalii și insigne, din str. Alexandri No. 50 în str. Brătianu No. 8, cerând și pe mai departe prețiosul concurs al mareului public.

No. 161. 1-6.

procese pentru o brzdă de pământ trasă cu plugul în lanțul vecinului. La cel mică instinctul se manifestă sălbătic și natural, fără și cinsti, în lupta dreaptă, pe când la domni lașitatea îmbătrăINSTINCTUL în minciună, fărănicie, tar minciunelii dău numele de „ideal”, ideal național, ideal social și mai stile Dumnezeu căte forme de ideal, deghizările ale aceluiaș instinct mărșavă bestie, care n'are nici măcar curajul de a-și spune pe față intenția

Revârsarea aceasta de mărturisiri neașteptate avu asupra părintelui Grigorie o impresie de neincredere și bănuială la început, căci se temea de o cursă, dar pe măsură ce continua pretorul să vorbească, părintele constata cu o surprindere nespus de placută, că înoreea să cunoască un suflet

înțelept și bun în omul care până acumă nu fusese indiferent, cum indiferentă și era totă ceata celor adunați în aceasta casă.

Iar fi plăcut să continue pretorul Kovács și-l întrerupe cu o atâțare:

— Bine, dar atunci înseamnă, că negați existența unui ideal, unui ori-

cărui fel de ideal, negați prin aurilo însăși temelia unei etici, deoarece în mand instinctul de conservare și pe cul-mobil din lume, însemnă n-umpă sufleturii, negarea lui Dumnezeas vo-

— Iți aperi slujba părinte, iștige slujba. Nu neg pe Dumnezeu rătă, neg nici idealul. Dar precum Deau fe-

zeu este unul, nici idealul nu și. În un atribut al tuturor bestilor, și cu g

rod ciolanul în tihă pe mapamăsură nostru. Idealul nu îfasole care îl lor, toate burțile deopotrivă. Este să tor că

dumnezelască și răsare într-unul să într-o înimă, pentru veacul acu cu re

idealul colectiv nu-i de-ăt răsul lo-

care o împărtășește între semeini să de-

nătorul focul sacră, pe care N-a numit Ideal, așa cum cifra deșul de putul numărului dă valoare meni, c

zero goale. Există ideal, există celalăiști: singuratici cari se nasc că nu mediu, lor'un ținut, pentru urmăre anumit, ca mari loantăi al unul și atunci când hărăz-ște soarte să-și

nirea ideal. Singuratici pe canalegra devora totdeauna massa profitivel g

Deștepti și naivi.

(roman)

de T. CRISTIA.

(7)

— Popa Grigorie, eu îți spun dumneatale adevărul, eu care am venit la Poeni acuma's treizeci de ani ca mare dușman al valahilor: nu ungurii fac râu poporului tău, ci domnil vostru valahi. Notiungurii suntem din fire îngăduitori și buoni la înimă, dar domnii voștri sunt răi și fățănci. Noti îi primim în societatea noastră, căci în umilința lor sunt cel mai credincioși slujitor ai ideei maghiare, dar îi disprețuiesc așa cum disprețuiesc pe orice slugă fățăncă și rea.

Ohii pretorului întăreau sinceritatea mărturisirii. Încălzit de cuvântul rostit din înimă își beu paharul până în fund, apoi sentențios, cu o voce calmă și meditativă, continuă:

— Pe tine, popă, te stimez. Tu nu ești fals. Tu nu mi-ai cerut nimic și dacă mi-ai fi cerut și-aș fi dat. Nu fiindcă ești valah sau nevalah, ci fiind-

cauți fel de ideal, negați prin aurilo însăși temelia unei etici, deoarece în mand instinctul de conservare și pe cul-mobil din lume, însemnă n-umpă sufleturii, negarea lui Dumnezeas vo-

Cronica medicală.

Pericolul tuberculozei.

tuberculoza (ftizia, oftica) deși este mai veche boala socială cunoscută — urmele ei s-au putut așa chiar și vremurile preistorice — constituie și astăzi una din cele mai grave probleme sociale. Ravagiile cauzate de această plagă a omenirii sunt însăși înălțătoare. Pentru a ne putea forma o imagine aproximativă despre numărul celor sale, vom da aci câteva cifre. Înainte de războiu tuberculoza era numai în Europa 1 persoană înălțată pe sănătate 30 secunde, cejace într-o lună 120 morți pe oră, 3000 pe fieștezi, 90000 pe lună și 1.000.000 pe Recordul de dejine incontestabil care la 10.000 locuitori are 50 morți de tuberculoză, așa că România în lăstare ar ea seceră 50.000 victime omenești. Dar morțiunile primejdiei ne par a se înălța și mai mult dacă urmărim bidicitatea. Oamenii de știință au săracit cu mulți ani înainte că la etate adulță 96%, a omenirii este constată de baccilul lui Koch (micul tuberculozei) în majoritatea caelor infecțiunilor are loc la vîrstă edă și cu deosebire în timpul scăzută — când o sună de împrejurări care ne vom ocupa într'un articol — facilitează contaminarea. În infecțiozității sale excesive spre omenirea organismul uman și-a formă mijloace de apărare suficiente pentru a învinge în majoritatea rilor dușmanul său atât de redus și subversiv. Grație acestor mijloace de apărare naturale — în a căror ză în lipsă de spațiu nu ne putem fi — abia 40% din cei contagiati se îmbolnăvesc, iar dintre aceștia și 1% în mod grav. Cu toate că chiar din cîrstele mai sus relatăre se cît mijloacele de apărare rale s-au arătat a fi insuficiente și stăvilierea primejdiei îngrijorătoare amenință tot mai mult cu deosebire straturile de jos ale Societății.

Nici regiunea noastră nu este încă de puțin crujată de flagelul vizat, acest flagel pare a se năpusti din an cu mai multă furie asupra nașterii din oraș și jur. În acest sens și a pledat și statistică mișcării bolgor în instituțiunile noastre sanitare. El până când în anul 1929 la 1000 de morți în Spitalul de Copii

„Prințipele Mircea” din localitate s-au înregistrat 127 cazuri de tuberculoză în anul 1930 această cifră la același număr de bolnavi s-a ridicat la 167. Fapul semnalat este cu atât mai alarmant cu cât bolnavii Spitalului de Copii se recrutează în marea lor majoritate din lumea copiilor de școală, din rândurile cărora se vor recruta stălpii viitoarei noastre organizații de stat. Toate aceste considerații ne îndeamnă să încercăm a expune publicului nostru celișor într-o serie de articole cauzele care contribuie la lășirea atât de îngrijorătoare a tuberculozei, precum și mijloacele moderne preconizate pentru combaterea boalei. În expunerea noastră vom înzista cu deosebire asupra factorului „școală” ca focar de răspândire a tuberculozei și în legătură cu aceasta și asupra actualiei organizații sanitare a școalelor și internatelor școlare, organizație care ne pare a fi cu totul insuficientă.

Dr. C.R.

Solidaritate?

Într-unul din numerele trecute al ziarului nostru, am publicat o dare de seamă a unei serbări dată de „corul intelectualilor din Ineu” de sub conducerea d-lui Adrian Popescu.

Scopul acestui cor, nu este aranjarea, la intervale mari, a serbărilor de acest fel, ci înființarea unei asociații corale, sau a unui cor bisericesc. La câteva zile după aceasta serbare bine reușită s-a convocat o adunare generală a intelectualilor din Ineu. Într-o însoțire generală s-a hotărât înființarea asociației corale, fixându-se și data începerii probelor pentru studierea repertoriului, sub conducerea părintelui Popescu. El bine, la prima probă abia au participat câteva persoane și aceasta se cheamă la Ineu solidaritate.

Față cu această mentalitate a urmărilor din Ineu, menționăm activitatea societății corale minoritare, care e în plin progres, cu toate că membrii acestei asociații, nu și zic intelectuali.

Judecăți asupra acestor două mentalități, noi nu facem nici un comentar negru.

Trădători sau renegați. Tu, popă, încă ești unul dintre aceștia și pentru aceasta te-am prețuit mai mult decât pe toată advocațimea voastră valahă care-mi cântă osanale și își îndoale amerită spinarea în atitudinea profund umilă de credincioși ai coroanei Sfântului Stefan. Îl disprețuesc, căci le cunosc fațărnicia, dar profit de el, căci aşa îmi cere slujba și poate... mai intervine și dramul de vanitate omenească, orgoliu național, care mă face indulgent și generos cu Ilchelele, pe care gândul meu lăuntric mă îspătește să-l sculp în obraz.

Părintele Grigorie privi adânc în ochii fibirăului ungur. Apoi cu mâna lui sfînjită prin sărutarea unui popor de oameni năcăjiți apasă umărul preotului și rosti cu glasul natural și simplu, bătrânesc:

— Domnule fibiră, ești ungur și eu român, suntem amândoi cu un picior în groapă; ca mâine noi n'om mai fi, alături de noi și după noi cele două popoare vor duce luptă și dușmania lor de moarte spre telurile hotărîte de soartă mai dinante, dar în seara a-

Propagandistul „sui generis” să descoperit!

Un răspuns tot „sui generis”.

Dl. adv. utr. jur. Dr. Iuliu Boca, simțindu-se vizat în articolul „Un propagandist sui generis” ne trimite răspunsul de mai jos, pe care-l publicăm astăzi, regretând noi în primul rând dacă acesta nu-i va servi autorului spre edificare. Comentariile să și le facă celișorul, noi ne rezervăm această plăcere pentru fericita ocază când dsa își va „căști” drepturile pe cale legală.

Domnule Director,

In gazeta Dvs., „Aradul” a văzut într-o articolăș intitulat „Un propagandist suigeris” în No. 18 pag. 8 din 15 Martie 1931.

Articolul e nesemnat, responsabilitatea cade în sarcina celor arătați de legea presii. și păñă ce imi voi căști drepturile mele pe cale legală, contra infăptuitorului necunoscut, să-mi fie îngăduit a Vă rugă, să binevoiți ca în baza legii presei, a da loc în prejosul Dvs. gazetă (sic!) rânduritor următoare:

Subsemnatul sunt dascălul poporului în satele unde înțâleg a propaga cultură, având de subiect „educația cetățenească a poporului român”.

Sunt în turneu pt. a 3-ora cu același subiect, ascultat fiind de un auditor numeros.

Ce predau? Cum predau? sunteți curios, domnule detractor ordinat, a cunoaște? Vă stau la dispoziție în fiecare Dumineacă pe rând în comunele: Micălaca, Arad-Gai, Mândruloc, Cicir, Sâmbăteni Ghioroc (Cuvin și Minis), Curtici și Macea. Dacă aș avea timp, aș fi fericit, dacă aș putea fi folositor și restul (sic!) locuitorilor din Județi, (sic!) unde cu acea căldură Vă invită să învățați și Dvs. respectul și stima ce propagă în cursul conferințelor mele cetățenilor nostrii. (sic!)

Respectul față de Dvs. înșি- Vă. (sic!) Intrucât trebuie să slăbi a Vă respecta pe Dvs. înșি- Vă (sic!) pt. a punea în stîmă și respect dela semenul nostru.

Din articolășul Dvs. pare că Dvs. nu cunoașteți elementele obligațiunilor unui cetățean, când în necunoaștere de cauză, bazați doar pe autominciuna (sic!) născocită de Dvs. — așa aflat de cuiușă a deschide un articolăș (sic!) înzând a hui și a ponegi pe un om, care n'are altă vină decât că e nevinovat, muncitor, energetic și care merită să fie urmat chiar de bărfiutorii și detractorii criminali ai societății.

In vreme ce Dă — necunoscutul detactor ordinat — și să te numești fericit cât timp te acoperă vălul obscurității anonimatului (sic!) — D-le Erou din tufă, și a beznei sociale — căci eu obișnuesc a angaja 3 mijloace în lupta vieții mele: vorba, pana (condeiu) și palma. Acest din urmă mijloc se aplică față de detractori și calomiatori ordinat, deci și față de D-ta. (sic!)

Zic, în vreme ce D-ta — te lăfăesti (sic!) în fotoul (sic!) casenelelor și altor localuri de distracție, gustând băuturi narcotice și vorbind pe alii de râu, (sic!) subsemnatul mă grăbesc să fi de folos semenilor mei și în special oropsitului de tăran pe cari cu toții il-fură și il-bajocorește, dar puțin înțâleg a-l ajuta. (sic!)

Da — și aceasta o afirm cu tărie, că sunt pătruns în așa măsură de conștiința datoriei și de dorința binelui public, intrucât chiar cu jertfe materiale înțâleg a veni în ajutorul tăranilor pe-trecându-mi timpul liber în mijlocul lor. Pt. a fi în ajutorul lor nu solicit sprințul nimenii, căci n'am incredere în nimeni. (!?)

Sprințul altuia m'ar costa prea mult. Deci renunță. (sic!)

D-le detactor, trebuie să cunoști că intențiile mele sunt nobile. (I)

Diplomele mele sunt căștigate cu asudoarea (sic!) frunții mele, căci sunt mândru când afirm, că din dascăl, din leașa mea de dascăl mi-am căștigat 5 diplome universitare, nu din constrângere, ci din convingere.

După cele predate de Dvs., refuză crede că Dvs. avești mai mult de 4 clase secundare. Ce zicești, sunt bun pedagog. Am aflat. Ce?

Ce bun avocat (și nu avocat, căci eu sunt cu cenzură) sunt doavă clientii ce am, ce profesor? vorbească elevii. (sic!)

Dar eu n'am răspuns pt. mine, ci pt. restabilirea dreptății, în numele căruia luptăm cu toți oamenii de bine.

(Urmare în pag. 8 coloana 3.)

cărți se terminase și o animație mai vie trecea dela grup la grup.

Cadetul Major nu putu rezista îspitei unui toast. Scurt și prea umflat pentru vîrstă lui, cu vecinul trabuc morfolit în colțul gurii, se ridică și își semnală intenția, ciocnind cristalul cu lama unui cuțit de argint. Fizionomia lui de vulpe șireată se lumină într-un zîmbet curtenitor, apoi după ce se repetă suflant din toate colțurile îndemururile „să auzim, să auzim,” cadetul descrise cu brațul în aer un gest teatral și roșii în cea mai impecabilă limbă ungurească:

— Prea mult onorate doamne, deoasebit de stimați domni.

Nu trebuie să treacă seara aceasta fără expresiunea noastră de recunoaștere față de preastimul domn patron al casel, prin a cărui bunăvoieță și prietenie ne găsim aci tot ce are mai distins societatea maghiară din Poenii și jur. În buchetul de flori prea frumoase care împodobesc aceasta serbare, ochii noștri sunt fascinați de cea mai frumoasă distinsă domnisoară din înaltă societate, gingașă și drăgălașă domnisoară Iakab Adel.... (Va urma.)

Pardesie de primăvară și modele noi de haine pentru doamne și fetițe au sosit vis-à-vis cu intrarea din dos a Teatrului, cu cărticica Soc. Consum puteți cumpăra în 6 rate lunare la firma

Iuliu Plesz

Cărticica Soc. Consum puteți cumpăra în 6 rate lunare

INFORMAȚIUNI.

Calendarul săptămânal

Martie	are 31 de zile	Germănar.
1931.	Calendarul Iulian îndreptat	Soarele răsare apus
Zilele săpt.	Duminica a 4-a din post, Ev. dela Marcu, c. 10. gl. 8, a inv. 7. „In vremea aceea venit-a un om la Isus...“	
	Apostolul; către Evrei, c. 6 v. 13-20; Fraților lui Avram făgăduindu-se Dumnezeu și a cuviosului către Efeseni c. 5 v. 9-19; Fraților, șinții foți prin credință au biruit împăratul	
Duminică	22 M. Vasile și Dros.	Octavian
Luni	23 C. Nicon, Domejiu	Victoria
Marti	24 P. C. Zaharie	Gabriel
Mercuri	25 (†) Bunavestire	(†) Bunavestire
Joi	26 S. M. V. Gavril	Emanuil,
Vineri	27 C. Matrona din Tes.	Damaschin
Sâmbătă	28 C. Ștefan făc. de min.	Ioan Capistr.
		7.00 7.02
		senin
		frumos

Conferințele „Astrei” la Palatul Cultural.

Duminică 22 Martie c. ora 5 d.m. va vorbi dl prof. univ. Onisifor Ghibu, desvoltând conferința: Idealurile culturale ale omenirii în cursul veacurilor. Intrarea liberă. Invităm cititorii ziarului nostru cu toată căldura la această conferință, cu care se încheie primul ciclu al conferințelor organizate de Despărțământul Arad al „Astrei” cu concursul generos al Extensiunii universitare din Cluj.

□ P. S. Sa Episcopul Aradului Dr Grigorie Gh. Comșa, sosește astăzi în Arad, înapoindu-se dela București.

□ Prietenul nostru, Dr Petru Sandor, și-a deschis birou advocațial în Str. Consistorului No. 7. Felicitările noastre!

□ Cu multă satisfacție am luate cunoștință că marele dascal național NICOLAE IORGA a fost răsplătit de către Majestatea Sa Regele cu cea mai înaltă distincție: COLANUL ordinului Regele Ferdinand I, situit fiind, că aceasta înaintă distincția nu s'a acordat nimănui până acum, ci numai ilustrului săvant N. Iorga pentru larga sa activitate pe teren cultural și național, contribuții necontestate la realizarea visului nostru de veacuri. Viață lungă să-l dea Dumnezeu!

Deslegătorii jocurilor noastre suntrugăți cu insistență să ne trimită soluțiile până la data de 25 Martie, spre a putea participa la tragerea premiilor noastre.

Desigur, rugăm și pe acei care n'au deslegat totale jocurile propuse, să ne trimită atâtăcătoare să deslegă, spre a putea – în deplină cunoștință de cauză – institui premiile pentru al doilea nostru concurs de jocuri distractive.

Numele câștigătorilor premiilor noastre, vor fi publicate în No. din 5 Aprilie al ziarului nostru când vom începe publicarea problemelor din al doilea concurs, anunțând totodată și premile ce se vor oferi câștigătorilor prin tragere la sorți.

Redacția

□ Profesorii nu și-au primit lefurile pe Februarie. Oricât de banal este faptul, trebuie să-l relevăm din nou: Lefurile funcționarilor de stat pe Februarie încă nu s'au plătit. Dar dacă până acum dl. administratorul finanțier ne dădea cel puțin speranță de a o primi în curând, în ultimul timp ni s'a luat și aceasta speranță. Suntem informați că Asociația profesorilor secundari, va reacționa cât mai energetic pentru a se pune capăt acestei regretabile anomalii.

□ Vernisajul Expoziției colective de artă plastică a Asociației Pictorilor din București, va avea loc în sala de expoziții a Palatului Cultural Miercuri 25 Martie, ora 10 a. m. Exponațiorii pictori: Biju, Bednarik, Maniciulescu, Dobosaru, Enea, Bordenache, Romanescu, Mirescu, Rațiu, Cornescu, Manea, Ardelean, Muscăleanu, Nelys, Tempeanu, Lazăr, Ivanid.

Expoziția organizată la inițiativa dlui Octavian Rațiu va fi desigur cald imbrățișată de către publicul românesc. Ea rămâne deschisă dela 25 Martie c. până la 6 Aprilie, c. Zilnic dela 10-1 a. m. și 4-8 d. m.

● Imprumutul este prezentat de lumea noastră politică, pe două fețe: de o parte, guvernul trâmbujează prin realizarea lui, o victorie cu atât mai mare, cu cât tratativele au fost mai lungi; de alta, opoziția dă glas în cele patru vânturi, că imprumutul să a încheiat în condiții dezastroase, care împovărează incalculabil economia țării. Părere de mijloc nu se află.

● Se pare însă că operațiunea încheiată de guvern nu este chiar o victorie curată, din moment ce d. Mihai Popovici a rămas pe targă. Lupta a fost prea obosită și ministerul de finanțe, în loc să se bucură de lauri biruinței, depunând în Parlament convențiile împrumutului, a preferat să stea retras în umbră, ca suferind. Convențiile au fost depuse de d. Mironescu.

● Iar svinurile despre remanierea guvernului persistă. Va fi remaniat cel puțin d. Răducanu, care urmează să fie numit guvernator al Creditului Agricol, instituție ce se va înființa în fine, de pe urma împrumutului.

● Toți se tem că d. Titulescu ar fi fost chemat în țară pentru a forma un guvern în afara partidelor.

(Urmare din pag. 7-a)

Ce privește pe șanțul anonim să-mi fie permis a Vă institui una 1000 lei pt. a-i da aceluia necăjit, dacă s'ar șfia.

Cât comparația mea cu Dvs. să-mi fie îngăduită a afirma, că Dvs. sunteți piatra, iar subsemnatul apă, adică: „apă curge petrele rămân”. (sic)

Concluzie: Vă sfătuiesc să Vă ocupați de Dvs., dintr-un sentiment de creșterească bunăvoieță. Lăsați grija oamenilor ponderosi pe seama celor în drept, de teamă nu cumva să Vă treziți asfixiați în urma prea grelei poveri ce s'ar (sic!) apăsa asupra Dvs.

Sau aveți dorință de a mă înlocui la conferință? Credeți de a întruni toate acele condiții ce Vă asigură de a Vă menține cel puțin la aceea înălțime, la care mi-a reușit să ajung eu?

In caz afirmativ, Vă rog, să Vă prezentați pt. a mă înlocui, iar eu să propag cultura în altă parte a județului, unde oamenii nu vor fi aşa de pretenziovi ca în comunele pretinse de Dvs. (sic)

Inainte de a distruga ceva, trebuie să ne gândim, ce vom pune în loc? Prinții, Vă rog, Dle Director, exprișineea inaltei mele considerații:

Arad, la 13 Martie 1931.

Cu stima:
Prof. Dr. Iuliu Boca
advocat.

Reuniunea femeilor române din Arad

INVITARE

Reuniunea Femeilor Române din Arad organizează Dumineacă, 22 Martie a. c., ora 6 d. m.

un ceaiu

în Sala Prefecturei Județului.

Venitul acestui ceai este pentru iconostasul capelei dela spitalul județean. Prețul de intrare 40 lei de persoană.

Buletin intern.

● Din întunirile ținute în Capitală, pe lângă critica aspră a guvernului și cererea plecării lui, se desprinde mai ales sfârșirea ce se face de a se arăta că ideia de partid este privită cu simpatie de opinia publică. Partidele cer ca să se țină seamă de ele în cazul crizei de guvern.

● Si cer acest lucru cu atât mai stăruitor, cu cât nu se știe cu ce scopuri a fost chemat d. Titulescu în țară. Venirii d-sale i se atribue o mulțime de misiuni, legate de o mulțime de probleme actuale, interne și externe. Ministrul nostru la Londra le desemnează însă pe toate, spunând că a venit numai în interes de serviciu.

● Cei ce se cred bine informați spun că d. Titulescu a venit în țară cu scop de a pune în cunoștință pe Suveran și pe fruntași politici, despre noile orientări ale politicii statelor occidentale față de Rusia. Se mai spune că a venit și în legătură cu problemele economice, financiare și bugetare.

● Parlamentul e în plin efort de legiferare. Sesiunea a fost prelungită până la 1 Aprilie. Se vor ține două ședințe pe zi și, dacă va fi nevoie, se va cere o nouă prelungire până la 5 Aprilie.

Concertul Hubay-Dohnányi la Palatul Cultural.

Publicul arădean iubitor de muzică avut Miercuri seara rarul prilej de a asculta pe acești doi coloși ai muzicalei. Hubay e astăzi la sfârșitul carierei sale de virtuoz al violinei. El totuși uimitor cum cei 72 de ani de se resimt în mănuirea arcușului odinioară a fascinat o lume prin nenele sale pline de vigoare. Dohnányi, pianistul cu renume mondială astăzi în plin apogeu. În genul post-D'Albertiană el este desigur mai caracteristic geniu al pianului. Iul natural cum și se acomodează bucașilor execuțiale, simțul său universal pentru formă, felul superior al interpretării și mai ales instinctul de pianist înfațibil, fac ca sunetele părăsească pianul complet spirituale, trezând rezonanțe și în sutile mai puțin familiarizate cu secretele compozitoriilor clasice. Un farmec faelic se desprinde din frumusețile monice ale artei lui, care nu cunoște pasiunile sălbaticice și viziunile înfrățiate. Sonata lui Cezar Franck și Ia și vecină emoționanta sonata Kutzer a neîntrecutului Beethoven, primul sub magia acestor doi interpreți clasică totală amploarea frumuseții lor. Păcat că inequalities de două temperamente, unul în declin, celalalt în plină vigoare, au făcut pianul să răpească mai mult suflet decât violina, deși acompaniatorul sătului, care dacă nu ne-a putut să verva sa din tinerețe, ne-a dat în schimb experiența unei lungi cariere de tuoz al coardelor.

Bucăile de solo, căte două compozitii proprii, au scos și mai bine în evidență concepția artistică a fiecărui artist. Sala plină, cum de mult nu s'apomenitește, a răspălit cu indelungi aplauze pe cei doi virtuosi mondiali, fără să pletea însă îndupla la executarea unor bucajă în altă programul.

România
Portăreul Judecătoriei Radna

Nr. 3475/1930

Publicație de licitație.

In baza execuției de esecvență efectuată în ziua de 21 Oct. 1930 Martie 1931 pe baza decisului judecătoriei Radna 3475/930 și cu 21113/1930 obiecte sechestrante în cedul verbal de execuție No. G. 3 1930 și anume: Mărfuri din proprietatea lui și aranjamentul prăvăliei, preluarea sumă de lei 38689 cuprinsă în favoarea Casel de Păstrare Generală S. A. reprezentat prin Dr. Eugen Sugars, avocat din Arad, contra lui Ludek Fritz pentru suma de Lei 3911 cu interes de 15 5%, dela 23 iunie 1930 precum și spesele stabilite până la data prezentă se vor vinde la licitație în Conop în ziua de 3 Aprilie ora 4 d. m. conf. art. de legătură 800 și 107 și 108 din anul 1881 legii execuției.

Aceasta licitație se va ține și în vorul Fabricet d. Cogueac Zwack, tru suma de lei 7.62 cap plus acces. Radna, la 11 Martie 1931.

Indescifratorul
șef. portar

Nr. 169. 1-1.

— Dr. Sidonia Krausz medie de copii, fost medic al asilului de la Sighetu Marmației și reînscris din călătorie de studii străine. Consultă în Piața Aranyi No. 21, înainte de masă 9-10 și după masă dela 3-4.

TRATAMENT DE QUART.

Redactor responsabil: SIMION MICLEA